

ISSN 1304-8120 | e-ISSN 2149-2786

Araştırma Makalesi * Research Article

Turist/ziyaretçilerin Ekoturizmden Beklentileri: Ballica Mağarası Tabiat Parkı ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Örneği

Expectations of Tourist / Visitors from Eco-Tourism: The Case of Ballica Cave Nature Park and Kaz Lake Wildlife Development Area

Cuma AKBAY

Prof.Dr. KSÜ, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü cakbay@ksu.edu.tr
Orcid ID: 0000-0001-7673-7584

Yeşim AYTÖP

Dr. Öğr. Üyesi, KSÜ, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü yesimmeral@ksu.edu.tr
Orcid ID: 0000-0002-8464-2427

Etem AYGİN

Ziraat Yüksek Mühendisi, Orman ve Su İşleri 11. Bölge Müdürlüğü,
Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü ayginn60@hotmail.com
Orcid ID: 0000-0003-0626-0842

Öz: Bu araştırmanın amacı Ballica Mağarası Tabiat Parkı ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahasını ziyaret eden turist/ziyaretçilerin ziyaret amaçlarını ve ziyaretten memnuniyet düzeylerini belirleyerek ekoturistik alanlardan beklentilerini incelemektir. Araştırmanın ana materyalini 2019 yılı yaz aylarında 150 turist/ziyaretçi ile yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, alanı ziyaret eden turist/ziyaretçilerin %76,7'sinin il dışından geldiği ve %72,7'sinin yalnızca Ballica Mağarası Tabiat Parkı'nı ziyaret ettiği tespit edilmiştir. Turist/ziyaretçilerin %50'si alanları doğa gözlemciliği yapmak ve inceleme yapmak amacıyla alanları ziyaret etmektedirler. Ziyaretçilerin Tokat ilindeki ekoturistik alandan beklentileri, yöresel misafirhanelerin, lokantaların hizmet vermesi, geleneksel mimariye sahip evlere ziyaret-konaklama ve gerek yöreye ait taze ürünler ve ev yapımı ürünleri tatmaktır. Ziyaretçiler, alanlardaki doğal güzelliklerin korunmuş olması (%54,7), sakin ve güvenli bir ortam olması (%27,3) ve ulaşımın kolay olmasını (%11,3) alanların güçlü yönü olarak nitelendirmektedirler. Tanıtımın ve reklamın yeterli olmaması (%71,9) ve turizm çeşitlendirmesinin az olmasını (%11,3) ise alanların zayıf yönü olarak değerlendirmektedirler. Bu çalışma sonuçları son yıllarda daha popüler hale gelen ekoturizm faaliyetine katılan ziyaretçilere ait bilgileri sunması yönüyle, yöre halkının ve turizm sektöründeki işverenlerin pazarlama stratejilerine yön vermelerinde bir kaynak niteliği taşıyabilir.

Anahtar Kelimeler: Ballica mağarası tabiat parkı, ekoturizm, Kaz gölü yaban hayatı geliştirme sahası, turist, ziyaretçi.

Abstract: The aim of this research is to examine the expectations of tourists/visitors, who visit Ballica Cave Nature Park and Kaz Lake Wildlife Development Area, from eco-tourism areas by determining their purpose and their level of satisfaction about the visit. The main material of the research is the data obtained from the surveys conducted with 150 tourists/visitors in the summer of 2018. Descriptive statistics were used in the

Geliş Tarihi:11.06.2020

Kabul Tarihi:22.04.2022

Yayın Tarihi:30.04.2020

Atf: Akbay, C., Aytöp, Y. & Aygın, E. (2022). Turist/ziyaretçilerin ekoturizmden beklentileri: Ballica mağarası tabiat parkı ve Kaz gölü yaban hayatı geliştirme sahası örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 203-211. Doi: 10.33437/ksusbid.749864

---

analysis of the data. According to the result, 76.7% of the tourists/visitors visiting the area came from outside the province and 72.7% visited only the Ballica Cave Nature Park. About 50% of the tourists/visitors visit the areas to observe nature and to investigate the area. The expectations of the visitors from the eco-touristic area in the province of Tokat are to visit guesthouses, restaurants, to stay in houses having traditional architecture, and to taste fresh products and homemade products of the region. Visitors describe the natural beauty of the areas (54.7%), calm and safe environment (27.3%) and easy access (11.3%) as the strengths of the areas. In addition, visitors consider insufficient promotion and advertisement (71.9%) and the inadequate tourism diversification (11.3%) as the weakness of the areas. The results of this study can serve as a resource for local people and employers in the tourism industry to guide their marketing strategies as it provides information about visitors participating in the ecotourism activity, which has become more popular in recent years.

Keywords: Ballica cave nature park, ecotourism, Kaz lake wildlife development area, tourist, visitor.

GİRİŞ

Turizm sektörü, özellikle kriz dönemlerindeki cari açıkların kapatılmasında, ödemeler bilançosunun dengelenmesinde ve işsizliğin azaltılmasında önemli role sahiptir. Turizm sektörünün diğer önemli özeliği ilk kez çalışma hayatına girecek olan ve/veya iş bulamayan kişilere istihdam fırsat sunmasıdır (ÇGSB, 2019).

Büyüyen turizm sektörü içinde bireylerin bir kısmı daha popüler olan tatil destinasyonlarını tercih ederlerken (Civelek vd., 2013:3), bir kısmı da kitle turizmine tepki olarak (Avcıkurt vd., 2003) doğaya daha duyarlı, yerel halk ile iletişim kuran alternatif turizmi tercih etmektedir. Kuş gözlemciliği, yayla turizmi, av turizmi, ekoturizm, agroturizm alternatif turizme örnek olarak verilebilir (Civelek vd., 2013: 3). Ziyaretçilerin Ballica Mağarası Tabiat Parkı (mağara turizmi) ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahasını (kuş gözlem turizmi) ziyaretleri de ekoturizm olarak değerlendirilmektedir.

Ekoturizm, az sayıda ziyaretçinin tercih ettiği, yöre halkına ekonomik fayda sağlayan ziyaretçilerin doğaya karşı sorumluluğun yüksek olduğu seyahat ve ziyaretleri ifade etmektedir. Ekoturizm ilgili yöreye ekonomik ve ekolojik verimlilik sağlamalıdır (Arslan, 2005: 31).

Ekoturizmin bir çeşidi olan mağara turizmi, doğal ve kültürel değerlerin korunması ve turizme kazandırılması açısından önem taşımaktadır. Türkiye mağara turizmi açısından zengin bir ülkedir (Akpınar Külekçi ve Sezen, 2018: 67). Tokat ilinde bulunan Ballica mağarası, doğal oluşumları ile ziyaretçilere görsel zenginlikler sunan nadir mağaralardandır (Yeşil vd., 2008: 242). Aynı şekilde nadir sahalardan biri olan Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nda da ziyaretçiler sahayı gözlemlemekte ve gün batımını izlemektedirler (Kızılaslan ve Ünal, 2014: 48). Tokat ili, bozulmamış doğal güzellikleri, kültürel ve tarihi varlıkları ile ekoturizm potansiyeli var olan yerleşim yerlerinden biridir (Kızılaslan ve Özyurt, 2012: 55).

Alternatif turizm ve ekoturizm konusunda yapılmış çalışmalarının büyük bir oranının turizm potansiyeli olan alanları belirlemeye yönelik çalışmalardan (Arslan, 2005; Kısa Ovalı, 2007; Yeşil vd., 2008; Şahin, 2009; Şahin ve Şahin, 2009; Ulusal ve Batman, 2010; Turoğlu ve Özdemir, 2011; Yavuz, 2011; Kızılaslan ve Özyurt, 2012; Civelek ve ark. 2013; Kızılaslan ve Ünal, 2014; Morgül, 2014; Sevindi, 2014; Akpınar Külekçi ve Sezen, 2018) oluştuğu, ekoturizmde ziyaretçi/turist profilini, beklentilerini ve algılarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu (Gürbüz, 2005; Evren ve Kozak, 2012; Taş, 2012; Kervankıran ve Özdemir, 2013) görülmektedir. Ayrıca Ballica Mağarası Tabiat Parkı ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nı ziyaret eden bireylerin sosyo-demografik özelliklerini, ziyaret amaçlarını ve ziyaretten beklentilerini inceleyen bir çalışmanın olmadığı tespit edilmiştir.

Ekoturizmin son yıllarda daha popüler hale gelmesiyle birlikte, yöre halkının ve turizm sektöründeki işverenlerin pazarlama stratejilerine yön verebilmeleri için ziyaretçilere ait verilerin değerlendirilmesi oldukça önemlidir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı Tokat ilindeki ekoturizm açısından son derece önemli olan Ballica Mağarası Tabiat Parkı ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ziyaretçilerinin sosyo-demografik özelliklerini, ziyaret amaçlarını ve ziyaretten memnuniyet düzeylerini belirleyerek ekoturizm alanlarından beklentilerini incelemektir.

ARAŞTIRMA ALANI HAKKINDA BİLGİ

Ballica Mağarası Tabiat Parkı

2007 yılında tescil edilen Ballica Mağarası Tabiat Parkı, Tokat ilinin Pazar ilçesinde yer alan, 485 ha alana sahip olan Ballica Mağarası Tabiat Parkı il merkezine 38 km, Pazar ilçesine 8 km uzaklıktadır. II. derece doğal sit alanı olma özelliği ile 2019 yılında UNESCO "Dünya Geçici Miras Listesi" ne kabul edilmiş doğal miras alanıdır. Tabiat parkının ana kaynak değeri Ballica Mağarasıdır. Saha içerisinde bulunan Ballica mağarası turistik amaçlı dinlenme ve gezi özelliği taşımaktadır. 5 kat 8 salondan meydana gelen ve jeomorfolojik açıdan en zengin mağaralardan biri olan Ballica Mağarası, damlataş mağarasıdır. Tabiat parkında *33 familyaya ait 98 tür tespit edilmiştir. Alanın ana kaynak değerini oluşturan Ballica Mağarasında koloniler halinde yaşayan cüce yarasalar, insanların az girdiği yaşayan guanobiler ve binayaklılar görülmektedir. Kaz Gölü sulak alanına yakınlığı nedeniyle pek çok kuş türü alanda görülebilir.* Saha içerisinde Ballica Mağarası gezintisi yanı sıra, yöresel ürünlerin alınabileceği hediyelik ürün satış ünitesi, yöresel lezzetlerin sunulduğu lokanta ve WC bulunmaktadır (Anonim, 2020a).

Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ve Kuş Cenneti

Tokat ilinde bulunan alanın toplam koruma alanı 1170 ha, göl alanı 274 ha, rakımı ise yaklaşık 535 m'dir. Tokat il merkezine uzaklığı 39 km, Pazar ilçesine 11 km, Turhal ilçesine 19 km'dir. Önceden Kaz Gölü Yaban Hayatı Koruma Sahası olan adı, 2006 yılı itibariyle kaz gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası olarak değiştirilmiştir. Göç yolu üzerinde bulunan saha göçmen kuşlara konaklama imkânı sağlamakla birlikte yerli ve göçmen kuşların yuvalanma, kuluçkalanma alanıdır. Aylar itibariyle değişmekle birlikte sucül ekosistem alanında 108 çeşit kuş türü bulunmaktadır. Göl çevresinde herhangi bir sanayi kuruluşu mevcut olmadığından çevre kirliliğinin olmadığı bir sahadır. (Anonim, 2020b)

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırmanın ana materyalini 2019 yılı yaz mevsiminde Ballica Mağarası Tabiat Parkı ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahasını ziyarete gelen ziyaretçiler/turistler ile yüz yüze yapılan anketlerden elde edilen veriler oluşturmaktadır.

Konu ile ilgili literatür incelendikten sonra açık uçlu, çoktan seçmeli ve Likert tipi (5'li likert) sorulardan oluşan anket formları oluşturulmuş ve gönüllü olan katılımcıların cevaplama istenmiştir. Eksik ve yanlış bilgilerin yer aldığı formlar çıkarıldıktan sonra, 150 katılımcının yapmış olduğu anketler değerlendirmeye alınmıştır.

Araştırmanın ikincil kaynaklarını ise, konu ile ilgili yapılmış çalışmalar ve kurumların resmi internet sitelerindeki bilgiler oluşturmaktadır.

Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerden (frekans, oran ve ortalama) yararlanılmıştır.

BULGULAR

Ankete katılan ziyaretçilerin %68,7'si erkeklerden, %80,7'si evlilerden, %48'i 51 yaş ve üzeri bireylerden, %42,7'si lise mezunları ve %40,6'sı lisans ve üstü mezunlardan oluşmaktadır. Ziyaretçilerin %42,7'si emeklilerden, %32'si memurlardan oluşurken, %35,3'ünün aylık geliri 3001-4000 TL arasında, %33,3'ünün ise 4001 TL ve üzerindedir. %76,7'sinin ikameti Tokat ili dışıdır. Benzer şekilde Kastamonu ilinde yapılmış başka bir çalışmada da ziyaretçilerin, %65,7'sinin erkeklerden, %50,3'ünün evlilerden, %50'sinin lisans ve üstü mezunlardan oluştuğu tespit edilmiştir (Gürbüz, 2005: 82).

Çizelge 1. Ziyaretçilerin sosyo-demografik özellikleri

	Ziyaretçi	
	Frekans	%
Cinsiyet		
Erkek	103	68,7
Kadın	47	31,3
Medeni durum		
Evli	121	80,7
Bekar	29	19,3
Yaş		
≤30	11	7,3
31-40	30	20,0
41-50	37	24,7
51-+	72	48,0
Eğitim durumu		
İlkokul	4	2,7
Ortaokul	21	14,0
Lise	64	42,7
Lisans ve üzeri	61	40,6
Meslek		
Memur	48	32,0
İşçi	8	5,3
Emekli	64	42,7
Çiftçi	6	4,0
Esnaf	9	6,0
Diğer	6	10,0
Gelir		
0-2000	19	12,7
2001-3000	28	18,7
3001-4000	53	35,3
4001 ve üstü	50	33,3
İkamet yeri		
Tokat	35	23,3
Diğer iller	115	76,7
Toplam	150	100,0

Sahaya gelen ziyaretçilerin %72.7'si yalnızca Ballica Mağarası ve Tabiat Parkının ziyarete ettiklerini belirtirken, %22'si Ballica Mağarası Tabiat Parkını ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahasını birlikte ziyaret etdiklerini bildirmişlerdir.

Ziyaretçilerin alan hakkındaki bilgiyi en çok arkadaşlarından (%58) ve seyahat acentalarından (%28,7) edindikleri belirlenmiştir. Web sitelerinden bilgi edinenlerin oranı ise %11,3'tür. Benzer şekilde Gürbüz (2005) Kastamonu iline yaptığı çalışmada ziyaretçilerin yöreyi seçerken bilgi edindikleri kaynakların arkadaş tavsiyesi (%24,3) ve seyahat acentesi (%19,3) olduğunu tespit etmiştir. Trabzon ilinde yapılan bir başka çalışmada ise bilgi edinilen kaynakların % 51,6 ile internet, %25,9 ile arkadaş eş-dost tavsiyesi olduğu belirlenmiştir (Taş, 2012: 125). Ziyaretçiler alanları sırasıyla en çok doğa gözlemciliği, inceleme (%50) yapmak amacıyla ve sağlığa iyi geldiği için (%25,3) ziyaret etmektedirler. Başka bir çalışmada şehir gürültüsünden uzaklaşmak ve temiz hava (%42,2), farklı bir tatil yaşamak ve dinlenmek (%20) tercih sebebi olarak gösterilmiştir (Taş, 2012: 124). Ziyaretçiler, alanı genellikle aileleri ile birlikte (%70,7), 1-6 kişilik gruplar şeklinde (%76,6) ziyaret etmektedirler. Alana genellikle özel araç (%78) ile ulaşım sağlanmakta ve günübirlik gezi (%92,7) düzenlenmektedir. Ziyaretçilerin çoğunluğu (%76,7) alanı daha önce ziyaret etmemiştir. Ziyaretçilerinin çoğunluğunun (%56,6) alanı ziyaret masrafı 1000 TL'nin üzerindedir.

Çizelge 2. Ziyaret edilen alan ile ilgili bilgiler

	Frekans	Oran (%)
Ziyaret edilen alan		
Kaz Gölü YHGS	8	5,3
Balıca Mağarası Tabiat Parkı	109	72,7
İkisi de	33	22,0
Alan hakkında bilgiye sahip olunan kaynak *		
Arkadaşlardan	38	58,0
Seyahat acentelerinden	7	28,7
WEB sitesi	23	11,3
Diğer	4	2,0
Sahaya gelme nedeni*		
Doğa gözlemciliği, inceleme	75	50,0
Dinlenme	33	22,0
Dış mekânlarda zaman geçirmek	4	2,7
Sağlığa iyi geldiği için	38	25,3
Ziyaret edilen alana kimler ile geldiği		
Tek başına	2	1,3
Aile ile	106	70,7
Tur ile	31	20,7
Arkadaş ile	11	7,3
Ziyaret edilen alana birlikte gelinen kişi sayısı		
1-6	115	76,6
≥7	35	23,4
Alana ulaşımında kullanılan araç		
Otobüs	33	22,0
Özel araç	117	78,0
Ziyaret süresi		
Günübirlik	139	92,7
2-5 gün	11	7,3
Alanın daha önceden ziyaret edilme durumu		
Evet	35	23,3
Hayır	115	76,7
Ziyaret masrafı (TL)		
0-500	37	24,7
501-1000	28	18,7
≥1001	85	56,6
Toplam	150	100,0

Ziyaretçiler, bu alanların en çok doğasını (%73,3) beğenmektedirler. Isparta ilinde yapılan başka bir araştırmada Yörenin doğal güzelliklerini öğrenmenin tercih edilmedeki en önemli faktör olduğu belirlenmiştir (Nayır, 2009: 83). Alanlardaki en büyük problemlerin ise yürüyen merdiven/asansörün olmaması (%48,6) ve kalacak yer sıkıntısı (%30) olduğunu belirtmektedir. Ziyaretçilerin %52'si alanlardaki hizmet yeterli bulurken, %48'i hizmetlerin yeterli olmadığını düşünmektedirler. Trabzon ilinde yapılan başka bir araştırmada ise ziyaretçilerin %75'inin ekoturizm faaliyetlerinden memnun oldukları tespit edilmiştir (Taş, 2012: 129).

Çizelge 3. Ziyaretçilerin alan hakkındaki düşünceleri

	Frekans	Oran (%)
Sahanın en olumlu özelliği		
Yürüyüş olanakları	5	3,3
Havası	33	22,0
Doğası	110	73,3
Diğer	2	1,4

Sahanın en olumsuz özelliği		
Kalacak yerlerden	45	30,0
Ulaşım	4	2,7
Yeme içme olanaklarının kısıtlı olması	25	16,7
Tuvalet olanağının yetersiz olması	3	2,0
Yürüyen merdiven veya asansör olmaması	73	48,6
Sahadaki hizmetlerin yeterli olduğunu düşünme durumu		
Evet	78	52,0
Hayır	72	48,0
Toplam	150	100,0

Ziyaretçiler çoğunlukla alanda yöresel misafirhanelerin (%55,4) ve lokantaların hizmet vermesini (%18) istemektedirler. Alanda yapılacak aktivite olarak da çoğunlukla geleneksel mimariye sahip evlere ziyaret ve konaklama (%46,6) ve gerek geleneksel evlerde gerekse yol kenarı tezgâhlarında taze ürünler ve ev yapımı ürünleri tatmak (%42) istemektedirler. Isparta da yapılan araştırmada ise ziyaretçiler sırasıyla alan tanıtım ve bilgilendirmesinin tatmin edici olmasını, alan güvenliği sağlanmasını ve çevresel değerlere önem verilmesini talep etmektedirler (Nayir, 2009: 93).

Çizelge 4. Ziyaretçilerin alandan beklentileri

	Frekans	Oran (%)
Hizmet türü		
Ziyaretçi merkezi	2	1,3
Piknik alanları	9	6,0
Lokantalar	27	18,0
Yöresel misafirhaneler	83	55,4
Kamping alanları	5	3,3
Broşür ve tanıtıma yönelik araçlar	13	8,7
Rehberlik hizmetleri	11	7,3
Aktivite türü		
Geleneksel mimariye sahip evlerde ziyaret ve konaklama	70	46,6
Bahçe gezilerine katılarak sebze, meyve, bitki gibi ürünleri kendilerinin toplayıp satın alma	3	2,0
Gerek geleneksel evlerde gerekse yol kenarı tezgâhlarında taze ürünler ve ev yapımı ürünleri tatma	63	42,0
Yöresel el sanatları, hasat festivalleri, gıda festivalleri ve tarımsal amaçlı fuarlara katılım	3	2,0
Doğa yürüyüşleri, bisiklet gezileri, piknik trekking vb.	10	6,7
Diğer	1	0,7
Toplam	150	100,0

Ziyaretçilerin çoğunluğu alanlardaki doğal güzelliklerin korunmuş olması (%54,7), sakin ve güvenli bir ortam olması (%27,3) ve ulaşımın kolay olmasını (%11,3) alanların güçlü yönü olarak nitelendirmektedirler. Alanların zayıf yönü olarak ise tanıtımın ve reklamın yeterli olmaması (%71,9) ve turizm çeşitlendirmesinin az olması (%11,3). Isparta ilinde yapılan bir araştırmada ziyaretçiler ekoturizm ile ilgili en çok yeterli görsel tanıtımın olmaması, gezi, reklam ve tanıtıcı yayınların olmaması ve ekolojik konaklama imkânlarının kısıtlılığın yöredeki zayıf yönler olduğunu belirlemişlerdir (Nayir, 2009: 87).

Çizelge 5. Ziyaretçilerin alan hakkında düşündükleri güçlü ve zayıf yönler

	Frekans	(%)
Güçlü Yönleri		
Ulaşımın kolay olması	17	11,3
Sakin ve güvenli bir ortam	41	27,3
Doğal güzelliklerin korunmuş olması	82	54,7
Tatil imkânlarının ucuz olması	7	4,7
Bölgeye yakın başka korunan alan ve tabiat parkı olmaması	2	1,3
Diğer	1	0,7
Zayıf yönleri		
Turizm çeşitlendirmesinin az olması	17	11,3
Turizm gelişimi için altyapı ve üstyapının yeterli olmayışı	1	0,7
Tokat halkının turizm bilincinin gelişmemiş olması	10	6,7
Tanıtımın ve reklamın yeterli olmaması	108	71,9
Ulaşım imkânları bakımından yeterli olmayışı	4	2,7
Hizmet kalitesinin yeterli olmayışı	9	6,0
Diğer	1	0,7
Toplam	150	100,0

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada Ballica Mağarası Tabiat Parkı ve Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ziyaretçilerinin sosyo-demografik özelliklerini, ziyaret amaçlarını ve ziyaretten memnuniyet düzeylerini belirlemek amaçlanmıştır.

Turist/ziyaretçiler alanlarla ilgili yeterli tanıtım ve reklamın yapılmamasını en önemli eksiklik olarak görmektedirler. Ziyaretçilerin büyük bir oranının şehir dışından geldiği düşünüldüğünde yapılacak reklam ve tanıtımların ziyaretçi sayısını artıracak ve bölge ekonomisine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Teknoloji çağı beraberinde bir sürü kolaylığı da getirmektedir. Bunlardan biri de internet kullanımımızdır. Türkiye’de internet kullanım sıklığı düşünüldüğünde sosyal medya iyi bir pazarlama aracı olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda, ekoturizm kapsamında değerlendirilen alanların resmi internet sayfalarının güncel tutulması ve alanla ilgili her türlü bilgiyi içermesi ziyaretçi/turistlerin bilgiye erişimi için oldukça önemlidir. Bunun yanı sıra alanlara ait resmi sosyal medya hesapları oluşturulması, düzenli görsel paylaşımlar ve bilgilendirmeler yapılması bölgeye olan ilgiyi artırabilir.

Doğal güzelliklerin korunmuş olması, sakin ve huzurlu bir ortam olması ve ulaşım probleminin olmaması ziyaretçiler için önemli kriterlerdir. Bölgenin kolay ulaşılabilir olması turist/ziyaretçi açısından tercih edilme sebebi iken, yöre halkına da önemli katkılar sağlayabilir. Yol güzergâhlarına kurulacak tezgâhlar, yöredeki çiftçilerin ürünlerini pazarlamalarına olanak sağlayabilir. Bunun yanı sıra özellikle ziyaretçilerin yoğun olduğu yaz aylarında tabiat parkı yakınlarına kurulacak yöresel ürünler pazarı hem ziyaretçinin yöreye has ürünler satın almasına hem de yöre halkının gelir elde etmesine olanak sağlayabilir.

Alan içerisine yapılacak yürüyen merdiven/asansör, özellikle yaşlı, bebekli ve sağlık problemi olan ziyaretçilerin ilgisini artırabilir. Konaklama ve restoran amaçlı yapılacak otel/pansiyon/yöresel misafirhaneler ziyaretçi memnuniyetini artırırken bölgede istihdama önemli katkılar sağlayabilir.

KAYNAKÇA

Akpınar Külekçi, E. ve Sezen, I. (2018), Bir ekoturizm aktivitesi olarak mağara turizmi; Erzurum ili Elmalı mağarası örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi Mimarlık Bilimleri Ve Uygulamaları Dergisi*, Cilt:3, No: 1, 66-75.

Anonim, (2020a) “Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Balıca Mağarası Tabiat Parkı”, <http://ballicamagarasi.tabiat.gov.tr/> (03.06.2020).

Anonim, (2020b), “Tokat Kaz Gölü Yaban Hayatı Geliştirme Sahası Kuş Cenneti – Tokat” https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/tokat/turi_zmakti_viteleri/tokat-kaz-golu--yaban--hayati--gelistirme--sahasi-kus--cenneti (03.06.2020)

Arslan, Y. (2005), Erdek ve çevresinin ekoturizm açısından değerlendirilmesi”, *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 8, No: 13, 29-53.

Avcıkurt, C., Köroğlu, A, Doğdubay, Y.M. (2003) Alternatif Turizm Planlamasında SWOT Analizinin Uygulanması, *Türkiye'nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunları Konferansı*, 3-4 Mayıs 2003, Çankırı.

Civelek, M., Dalgın, T., Çeken, H. ve Ekiztepe, B. (2013), Menemen Yöresinde Agro-Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, Cilt: 3, No: 2, 1-7.

ÇSGB, (2019), “Turizm Sektörü Ulusal İstihdam Stratejisi”, <http://www.uis.gov.tr/media/1489/turizm.pdf> (29.05.2020).

Evren, S. ve Kozak, N. (2012), Eskişehir'in çekici faktörlerinin günübirlik ziyaretçilerin bakış açılarıyla değerlendirilmesi, *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 23, No:2, ss: 220– 232.

Gürbüz, A. (2005), Kastamonu'ya gelen yerli turist kastamonu'ya gelen yerli turist profilini belirlemeye yönelik bir uygulama, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt: 2, 76-92.

Kervankıran, İ. ve Özdemir, M. (2013), Turizm Yönüyle gelişmekte olan Afyonkarahisar ilinde turist algısı üzerine bir araştırma, *Marmara Coğrafya Dergisi*, Cilt: 27, ss: 117-142.

Kısa Ovalı, P. (2007), Kitle turizmi ve ekolojik turizmin kavram, mimari ve çevresel etkiler bakımından karşılaştırılması, *Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, Cilt:2, No: 2, 64-79.

Kızılaslan, N. ve Özyurt, Ç. (2012), Sürdürülebilir kırsal kalkınmada ekoturizmin önemi: Tokat ili örneği, *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, Cilt:1, 50-62 .

Kızılaslan, N. ve Ünal, T. (2014), Tokat ilinin ekoturizm/kırsal turizm potansiyeli ve SWOT analizi, *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, Cilt: 9, 45-61.

Morgül, Ş. (2014), Kırklareli ilinde eko turizm olanakları, *Electronic Journal of Vocational Colleges*, Cilt: 4, No: 4, 27-38.

Nayir, O. (2009), Isparta yöresi korunan doğal alanlarında ekoturizm talep ve eğilimlerinin belirlenmesi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü*, 108.

Şahin, B. ve Şahin, S. (2009), Ekoturizmin alanı olarak Kazdağları ve Darıdere örneği, *10. Ulusal Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı*, 21–24 Ekim. Detay Yayıncılık.

Şahin, İ. F. (2009), Erzincan İli Turizm Potansiyeli ve İldeki Ekoturizm Uygulamaları, *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt: 14, No: 22:, 69-88.

Sevindi, C. (2014), Ekoturizm ve kuş gözlemciliği açısından Kuyucuk gölü kuş cenneti (Arpaçay-Kars), *Türk Coğrafya Dergisi*, Cilt: 6, 63-76.

Taş, S. (2012). Trabzon ve ekoturizm: yerli ziyaretçilerin yöreyi değerlendirmesine yönelik bir araştırma, [Yüksek lisans Tezi], Balıkesir Üniversitesi.

Turoğlu, H. ve Özdemir, H. (2011), Bartın İlinin Ekoturizm Potansiyelinin Belirlenmesi, *Doğu Coğrafya Dergisi*, Cilt: 10, No: 13, 97-116 .

Ulusan, Y. ve Batman, Orhan (2010), Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 23, 243-260.

Yavuz, Melek (2011), *Afyonkarahisar-Sandıklı ilçesi Akdağ tabiat parkı'nın ekoturizm potansiyelinin değerlendirilmesi*, [Yüksek Lisans Tezi], Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Yeşil, P., Yeşil, M. ve Yılmaz, H. (2008), Jeolojik miras alanlarının alternatif turizm kapsamında değerlendirilmesi: Ballica mağarası örneği, *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, Cilt: 39, No: 2, 241-248.